

však posuzovati s hlediska ustanovení § 1396 obč. zák., podle něhož dlužník, uznal-li pohledávku vůči poctivému příjemci za pravou, je vázán uspokojiti ho jako svého věřitele a v takovém případě již nemůže uplatniti své námitky proti pohledávce, jako by to i proti cesionáři učiniti mohl, kdyby pohledávku neuznal. Takové uznání má proti poctivému cesionáři povahu samostatného zavazujícího důvodu a dlužník jím ztrácí právo na námitky, které měl vůči svému věřiteli. Odvolací soud má za prokázáno, že žalovaný při jednání právním zástupcem žalobce po provedené cessi pohledávku žalobcovu uznal, neboť nenamítal nic ani pokud jde o výši, ani splatnost pohledávky, nýbrž nabízel jen měsíční splátky. Obsah tohoto jednání a projevu žalovaného nedává rozumné příčiny pochybovati o tom, že pohledávku uznával (§ 863 obč. zák.). Jest tedy uznání pohledávky prokázáno. Námitka zkrácení přes polovici pravé ceny, žalovanému snad příslušející, zanikla tedy uznáním pohledávky vůči cessionáři podle § 1396 obč. zák.

N e j v y š š í s o u d obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y :

Jde o obchod splátkový, o kterém platí ustanovení zákona ze dne 27. dubna 1896 čís. 70 ř. z., ježto jsou tu podmínky § 1 tohoto zákona. Platí proto pro tento případ i ustanovení § 4 zák., podle něhož kupujícímu přísluší právní prostředek pro zkrácení přes polovici kupní ceny také tehdy, když znal pravou cenu věci nebo když prohlásil, že přejímá věc ze zvláštní obliby za cenu mimořádnou. Tento právní prostředek má místo i tehdy, je-li splátkový obchod jedním obchodním a strany nemohou účinně se vzdáti tohoto právního prostředku. S hlediska zmíněného § 4 zák. čís. 70/96 ř. z. i ostatních ustanovení zákona toho nutno pohlížeti na ustanovení § 1396 ř. z., neboť dluh žalovaného ze splátkového obchodu nemůže ztráceti tuto svoji povahu zákonem chráněnou tím, že pohledávka prodatelova byla postoupena jiné osobě. Takovým postupem by mohl býti vždy zmařen účel zákona a ochrana osob na splátky kupujících. Proto nutno usouditi, že uznání dluhu ze splátkového obchodu vůči postupníkovi pro zvláštní povahu dluhu ze splátkového obchodu pod ochranu zákona č. 70/96 ř. z., tedy novějšího zákona, postaveného, nemá význam uznání v § 1396 obč. z. uvedeného. Námitky proti dluhu ze splátkového obchodu, kterých se dlužník účinně podle § 4 vzdáti nemůže, nutno tedy pokládati za stávající i vůči postupníku, vůči němuž dluh byl uznán.

Čís. 14454.

Zvláštní výhoda podle § 151 konk. řádu.

(Rozh. ze dne 18. června 1935, Rv II 456/35.)

Žalovaný přihlásil ke konkursu žalobkyně firmy P. a spol. v J. v první třídě věřitelů pohledávku 29.000 Kč, která byla uznána správcem konkursní podstaty jen částkou 13.050 Kč, a v třetí třídě věřitelů po-

hledávku 120.850 Kč. Dne 19. září 1932 došlo k nucenému vyrovnání, dle něhož měli obdržeti věřitelé třetí třídy 20% svých pohledávek, splatných ve třech splátkách, a to první splátku 10% do měsíce po pravoplatném potvrzení vyrovnání, druhou splátku 5% do 6 měsíců po splatnosti první splátky a poslední splátku 5% do 9 měsíců po splatnosti první splátky ve měně československé. Krajský soud v J. potvrdil toto nucené vyrovnání usnesením ze dne 27. září 1932, které bylo dne 7. října 1932 na soudní desce vyvěšeno. Žalovaný tvrdě, že žalobkyně (a její veřejní společníci) zaplatila toliko částečně první splátku, že další splátky, ač upomenuta doporučenými dopisy, nezaplatila a že nastaly tak následky § 163 konk. řádu, vymáhá mobilární exekucí zbytek celé přihlášené pohledávky. V žalobě o nepřípustnost této exekuce podle § 35 ex. ř. namítla žalobkyně, že ještě za konkursního řízení zavázala se zaplatiti žalovanému podle dohody s ním dne 26. září 1932 uzavřené k úplnému vyrovnání všech nároků, které přihlásil ke konkursnímu řízení, celkem 24.000 Kč a to tím způsobem, že obdržel žalovaný 7.500 Kč od správce konkursní podstaty Dr. F-a. Zbytek 16.500 Kč měl obdržeti v ročních splátkách po 2.000 Kč. První byla splatná 31. prosince 1932. Poněvadž tyto platby smluvně převzaté konala, nemůže býti řeči o tom, že pro nedodržení nuceného vyrovnání pohledávka žalovaného proti ní obživila a jest proto také exekuce proti ní vedená nepřípustná. P r v ý s o u d uznal podle žaloby. D ů v o d y: Řešiti jest jen otázku, zdali dohoda uzavřená žalobkyní se žalovaným jest pro žalovaného nezávazná. Především není správné mínění žalovaného, že nucené vyrovnání jest podle § 164 konk. řádu bezúčinné, jestliže úpadce ujedná s jednotlivými věřiteli menší kvotu, protože je pro něho vyloučeno, aby zaplatil věřitelům třetí třídy 20% kvotu. Účelem nuceného vyrovnání jest, aby menšina věřitelů byla proti své vůli přinucena k tomu, uspokojiti se s kvotou, pro kterou hlasovala většina věřitelů. To však nevylučuje, že ten který věřitel zvláštním ujednáním poskytne úpadci ještě větší slevy než nucené vyrovnání, jak to učinil žalovaný dohodou ze dne 26. září 1932. Jest tedy s tohoto hlediska dohoda ze dne 26. září 1932 platná a účinná. Další námitka žalovaného, že dohoda ze dne 26. září 1932 je pro něho nezávazná proto, že Josef P. mu sliboval výhodné zaměstnání u firmy a takto zvláštních výhod, rovněž neobstojí. Podle § 164 odst. 1 konk. ř. může každý konkursní věřitel, bylo-li nuceného vyrovnání dosaženo nedovoleným poskytnutím zvláštních výhod jednotlivým věřitelům, žalovati, aby mu byl zaplacen schodek, neb aby byla jinaká výhoda prohlášena za bezúčinnou. Tento nárok však podle odstavce 2 § 164 nepřisluší konkursním věřitelům, kteří se účastnili nedovolených úmluv. Pro takového věřitele je tedy nucené vyrovnání účinné. Vzdal-li se takový věřitel zvláštním ujednáním s úpadcem za to, že mu úpadce poskytl neb přislíbil zvláštní výhodu, částečně svých nároků, které by měl podle nuceného vyrovnání, není tu příčiny, proč by takové vzdání se mělo býti neplatné a bezúčinné a nedá se z ustanovení § 164 konk. ř., aniž z jiného zákonného ustanovení vyvozovati, že by byla v takovém případě zvláštní dohoda mezi stranami sjednaná nevázaná. I kdyby se tedy mělo za to, že žalovaný v ujednání ze dne 26. září 1932 jen proto poskytl úpadkyni větší slevy, než poskytuje nucené vyrovnání, že Josef P. mu sliboval další zaměstnání u firmy a že toto slibování jest považovati za

zvláštní výhodu ve smyslu § 164 konk. ř., bylo by přece toto ujednání ze dne 26. září 1932 pro žalovaného závazné. Pokud konečně žalovaný ve svých námitkách tvrdí, že ujednání ze dne 26. září 1932 nemá pro něho závaznosti, protože úpadce za trvání konkursního řízení není ani svéprávným, ani způsobilým k právnímu jednání, není ani toto tvrzení správné. Zahájením konkursu nezrušuje se ani svéprávnost úpadcova ani jeho způsobilost k právnímu jednání, nýbrž nastává jen, jak vyplývá z ustanovení §§ 3 a 4 konk. ř., obmezení jeho způsobilosti k právnímu jednání potud, že bezúčinná jsou právní jednání, kterýmiž úpadce disponuje konkursní podstatou. Naproti tomu jsou platná jednání úpadcova vázaná podmínkou, že konkurs bude zrušen. O takové právní jednání v souzeném případě jde, neboť ujednáním ze dne 26. září 1932 byl stanoven nárok žalovaného pro případ, že konkurs bude po sjednání nuceného vyrovnání podle § 159 konk. ř. zrušen, což se také usnesením ze dne 22. května 1933 stalo. Podle konkursního řádu měl žalovaný pro svou původní pohledávku proti firmě P. a spol. exekuční titul vzniklý zápisem konkursního komisaře v seznamu přihlášek. Žalovaný tvrdil ve svém exekučním návrhu, že podle § 163 konk. ř. obživil tento jeho původní exekuční titul proti firmě P. a spol., protože tato nesplnila závazek z nuceného vyrovnání. Firma P. a spol. neměla proti žalovanému žádného závazku z nuceného vyrovnání, neboť toto nenabýlo v poměru mezi firmou P. a spol. a žalovaným vůbec nikdy platnosti, protože závazky firmy P. a spol. proti žalovanému byly urovnány zvláštní dohodou ze dne 26. září 1932. Sjednáním této zvláštní dohody zanikl exekuční titul vzniklý žalovanému zápisem konkursního komisaře v seznamu přihlášek. Na základě toho exekučního titulu byla proti žalobkyni povolena exekuce. Poněvadž se v tomto sporu ukázalo, že exekuční titul ten zanikl ujednáním ze dne 26. září 1932, bylo žalobnímu nároku vyhověno. O d v o l a c í s o u d žalobu zamítl. D ů v o d y: Nelze sice nic namíati proti tomu, když úpadce se dohodne po přijatém vyrovnání s věřitelem, že se spokojí s kvotami menšími. To by bylo však správné pouze v případě, kdyby k tomu nebylo připojeno nějaké další ustanovení o zvláštních výhodách pro věřitele. V přítomném případě tvrdil žalovaný, že dlužnice mu slíbila zvláštní výhody, totiž že po skončení konkursu bude znovu přijat jako dílovedoucí do jejího podniku za výhodných podmínek. Dohoda ze 26. září 1932 neobsahuje sice ustanovení, že jest přímá spojitost mezi snížením kvot a mezi úmluvou o znovupřijetí žalovaného do podniku firmy. Přesto bylo ve skutečnosti jednáno o tom, že žalovaný bude opět do služeb firmy přijat, když tato začne pracovat po konkursu a o služebním poměru mělo býti uzavřeno zvláštní ujednání. Třeba uvážiti, že pohledávka žalobcova u žalovaného ve III. třídě činila 120.800 Kč, že vyrovnání bylo přijato na 20% kvot splatných nejpozději do 16 měsíců po pravoplatném potvrzení nuceného vyrovnání a že dohoda z 26. září 1932 závazek úpadkyně snižovala, pokud jde o pohledávku III. třídy, na pouhých 16.500 Kč splatných po 2.000 Kč ročně počínaje 31. prosincem 1932, pročez nelze pochybovati o tom, že byla přímá souvislost mezi snížením pohledávky žalovaného a příslibem znovupřijetí žalovaného do zaměstnání úpadkyně po skončení konkursu za výhodných podmínek. Žalovaný by nebyl jinak měl zájem na tom, aby snižoval dále přijaté již kvoty, kdyby ne-

jednalo se o jeho znovupřijetí od práce za výhodných podmínek. Také žalující strana nepopřela, že šlo o úmluvu vzhledem ke slíbeným zvláštním výhodám. Tato skutečnost je zjištěna. Žalovaný může neplatnost zmíněné dohody namítati přesto, že na ní sám měl účast. Tato podmínka ve smyslu § 164 konk. ř. týká se pouze nařikání platnosti učiněného nuceného vyrovnání. O tom zde ve skutečnosti neběží, ježto žalovaný nepopírá pravoplatnost nuceného vyrovnání dle § 164 konk. ř., nýbrž pouze ve smyslu § 163 konk. ř. uplatňuje jeho neúčinnost proto, že přijaté kvoty nebyly zaplacený. Ani obdobně nelze použití ustanovení § 164 uvedeného zákona v tom smyslu, že žalovaný by jako účastník dohody o zvláštních výhodách nemohl namítati neplatnost ujednání. Zmíněné ustanovení konkursního řádu má za účel udržeti platnost nuceného vyrovnání v případě, když ten, který se účastní na zvláštních výhodách, by chtěl neplatnost vyrovnání z tohoto důvodu tvrditi. Dne 26. září 1932, když byla dohoda učiněna, nebylo ještě nucené vyrovnání schváleno. V té době byl ještě žalovaný v nejistotě, co se stane s jeho postavením, a již proto mohlo býti snadno využito této jeho situace k tomu, že bude souhlasiti s velkým snížením svého nároku, když mu bude slíbeno opětně místo. Již proto jeví se tudíž celá dohoda ze 26. září 1932 jednáním nedovoleným, směřujícím přímo proti hlavním zásadám nuceného vyrovnání spočívajícím v tom, že se má všem věřitelům III. třídy dostati stejného uspokojení. Vždyť ve smyslu § 156 konk. ř. jsou neplatná ujednání, která by se přičila obmezení zproštění dlužníka ohledně částky přesahující přijaté a pravoplatné potvrzené vyrovnání. Z toho také dlužno usuzovati na to, že jakékoliv jiné úmluvy mezi úpadcem a věřitelem jsou neplatné a nepřipustné a to tím spíše, že dle § 151 konk. ř. jest neplatná úmluva úpadce s věřitelem o poskytnutí zvláštních výhod proti jiným věřitelům stejného druhu. Následkem toho dlužno celou úmluvu z 26. září 1932 přičítati se podstatě nuceného vyrovnání a také dobrým mravům pokládati za neplatnou. Protože jde o dohodu neplatnou, nemůže znamenati nějakou novou skutečnost, která by exekuční titul zastavovala nebo zrušovala. Proto právem dlužno míti za to, že i nucené vyrovnání platilo pro žalobkyni a to tak, jak bylo přijato a jak bylo potvrzeno. Žalovaný plným právem žádal o exekuci na plný zbývajících obnos a to proto, že žalobkyně nespĺnila vůči němu přijaté nucené vyrovnání. Podle nuceného vyrovnání mělo býti zaplaceno 20% ve třech splátkách a to první splátka 10% od měsíce po pravoplatném potvrzení nuceného vyrovnání, druhá splátka 5% do 6 měsíců po té a poslední 5% splátka do 9 měsíců po splatnosti první splátky. Že žalující strana vůči žalovanému toto vyrovnání nespĺnila, jest nesporné, žalující strana tvrdila pouze, že plní pouze zvláštní dohodu uzavřenou s žalovaným. Právem proto nastala splatnost celého zbytku dluhu, když vyrovnání nebylo plněno.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y :

V úmluvě bez souhlasu věřitelů (§ 150 odstavec (2) druhá věta konk. ř.) učiněné, přijati žalovaného po skončení konkursu jako dílovedoucího za výhodných podmínek, jest obsažena zvláštní výhoda podle

§ 151 konk. ř., byť i žalovaný v souvislosti s tímto slibem slevil vyrovnací kvotu 24.170 Kč na 16.500 Kč a souhlasil se značným prodloužením splatnosti jednotlivých smluvených splátek. Neboť právě to, čeho se mu nemělo dostat vůbec a zavčas na vyrovnacích splátkách, má být nahrazeno výhodnými podmínkami služební smlouvy, a tím byla porušena v § 150 odstavec 2 konk. ř. vyslovené zásada stejného nakládání pohledávek s pohledávkami věřitelů třetí třídy. Stačí objektivně zvláštní výhoda (rozhodnutí č. 9342 sb. n. s.) a nesejde ani na tom, zda byla splněna čili nic (srovn. rozhodnutí č. 6947 sb. n. s.), ani na tom, zda onen slib byl možný jen vzhledem k osobní způsobilosti žalovaného, ani konečně na tom, že se nedostalo žalovanému z konkursní podstaty nic více, než ostatním věřitelům, poněvadž § 151 konk. ř. takového rozdílu nečiní a pokládá podle důvodové zprávy str. 132 k a ž d o u úmluvu o zvláštních výhodách, nepojatou do vyrovnání samého, za nemravnou, ať k ní došlo kdykoliv. Je proto úmluva ze dne 26. září 1932 neplatná a nemůže se jí dovolatel dovolávat k odůvodnění, že nárok žalovaného plynoucí z exekučního titulu podle § 63 konk. ř. byl touto dohodou zrušen nebo staven. Nesplnili-li žalobci nucené vyrovnání úplně a včas, jest žalovaný oprávněn podle §§ 63, 64 a 163 konk. ř. vymáhati celou pohledávku.

Čís. 14455.

Ustanovení § 21 vyr. ř. platí i pro ručitele, kteří jsou povinni platiti solidárně s dlužníkem, a o takovém dluhu, na který dlužník vydal ještě před zahájením vyrovnacího řízení směnku splatnou teprve za řízení vyrovnacího.

(Rozh. ze dne 18. června 1935, Rv III 279/34; důvody viz Úr. sb. čís. 2146.)

Čís. 14456.

Odcizením vinkulované vkladní knížky nebyla odcizena hodnota vyjádřená vkladem.

(Rozh. ze dne 18. června 1935, Rv III 444/34; důvody viz Úr. sb. čís. 2147.)

Čís. 14457.

Exekuce na společenský podíl dlužníkův.

Podle § 333 ex. ř. má vymáhající věřitel právo na zrušení společnosti jen, pokud povinný společník měl toto právo.

(Rozh. ze dne 19. června 1935, R I 289/35.)

Prv ý s o u d povolil československému státu jako vymáhajícímu věřiteli exekuci na společenský podíl dlužníkův. R e k u r s n í s o u d k rekursu poddlužníka firmy Sch. v P. exekuční návrh zamítl. D ů -